

Брюксел, 1.10.2015 г.
COM(2015) 480 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И
СЪВЕТА**

**относно прилагането на Регламент (ЕО) № 1005/2008 на Съвета за създаване на
система на Общността за предотвратяване, възпиране и премахване на
незаконния, недеklarиран и нерегулиран (ННН) риболов**

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

относно прилагането на Регламент (ЕО) № 1005/2008 на Съвета за създаване на система на Общността за предотвратяване, възпиране и премахване на незаконния, недеklarиран и нерегулиран (ННН) риболов

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Незаконният, недеklarиран и нерегулиран (ННН) риболов води до намаляване на рибните запаси, унищожаване на морските местообитания, застрашава продоволствената сигурност, нарушава конкуренцията, поставя честните рибари в неизгодно положение и намалява капацитета на крайбрежните общности, особено в развиващите се държави. ННН риболов представлява сериозна екологична заплаха за рибните запаси и може да доведе до срив на риболовния сектор. Приблизителната стойност на ННН риболов в световен мащаб възлиза най-малко на 10 млрд. евро годишно.¹ Ежегодно се извършва незаконен улов на 11—26 млн. тона риба, което представлява най-малко 15 % от световния улов. Това води до загуба на значителни ресурси, приходи, възможности за изхранване и поминък. Вследствие на това възникват сериозни предизвикателства по отношение на правата и сигурността на човека, морската сигурност, икономическата дейност и търговията както по море, така и на сушата.

Неизпълнението на международните задължения от страна на някои държави като държави на знамето съгласно международното право принуди международната общност да намери новаторски начини за справяне с ННН риболов. Кодексът за поведение за отговорно рибарство от 1995 г. и Международният план за действие (МПД) за предотвратяване, възпиране и премахване на незаконния, недеklarиран и нерегулиран риболов от 2001 г., приети от Организацията на ООН за прехрана и земеделие (ФАО), послужиха като отправна точка за нов етап в международните ангажменти за устойчиво използване на морските ресурси. С тези незадължителни текстове в контекста на международното право в областта на рибарството, по-специално Конвенцията на ООН по морско право от 1982 г. (UNCLOS) и Споразумението на ООН за рибните запаси от 1995 г. (UNFSA), бяха установени рамка и инструменти за борба с ННН риболов. Съгласно посочените разпоредби всички държави имат задължението да приемат подходящи мерки, чрез които да гарантират устойчиво управление на морските ресурси и да си сътрудничат за неговото постигане. Освен това през 2009 г. ФАО прие Споразумение за мерките на пристанищната държава с цел предотвратяване, възпиране и премахване на незаконния, недеklarиран и нерегулиран риболов (PSMA). Целта на това споразумение е чрез уеднаквени мерки да се гарантира по-добро многостранно сътрудничество в борбата с ННН риболов и да се възпре притокът на продукти от ННН риболов на пазарите. Регионалните организации за управление на рибарството (РОУР) също са разработили мерки за борба с ННН риболов,

¹ Agnew и др. (2009 г.) PLoS ONE 4(2): e4570.

например схеми за документиране на улова², увеличени задължения на държавата на знамето и списъци на кораби, извършващи ННН риболов.³

Организацията на обединените нации също призна значението на борбата с ННН риболов в целите на ООН за устойчиво развитие като един от въпросите, по които да се работи в рамките на целта за опазване и устойчиво използване на океаните, моретата и морските ресурси за постигане на устойчиво развитие⁴.

Европейският съюз (ЕС) е договаряща се страна по UNCLOS, UNSFA и PSMA и член или сътрудничаща страна, която не е член, в шест РОУР за риба тон⁵ и 11 РОУР за ресурси, различни от риба тон⁶.

Предвид мащаба и неотложността на проблема с ННН риболов ЕС взе решение да засили действията си и да приеме допълнителни мерки, произтичащи от съществуващата международна рамка. През 2008 г. Съветът прие Регламент (ЕО) № 1005/2008 на Съвета за създаване на система на Общността за предотвратяване, възпиране и премахване на незаконния, недеklarиран и нерегулиран риболов („Регламента за ННН риболов“)⁷, който влезе в сила на 1 януари 2010 г. През 2009 г. Комисията прие подробни правила за прилагането на Регламента за ННН риболов⁸.

Регламентът за ННН риболов отразява отговорността на всяка държава, независимо дали е държава членка или трета държава, за изпълнение на международните ѝ задължения като държава на знамето, пристанищна държава, крайбрежна държава или държава на пазара. Регламентът е прозрачен и недискриминационен инструмент, който се прилага по отношение на всички кораби, използвани за търговска експлоатация на рибни ресурси, предназначени за пазара на ЕС, и на всички граждани на ЕС, извършващи риболовна дейност под което и да е знаме. Целта на Регламента за ННН риболов е предотвратяване, възпиране и премахване на търговията в ЕС с рибни продукти от незаконен, недеklarиран и нерегулиран риболов.

За постигането на тези цели ЕС въведе редица инструменти за подобряване на проследимостта и улесняване на комуникацията и сътрудничеството между ЕС, държавите членки и трети държави, както и РОУР. Те включват схемата на ЕС за сертифициране на улова, системата за взаимопомощ между държавите членки, процесът на сътрудничество с трети държави и включването в списък на кораби, извършващи ННН риболов.

Чрез действията срещу ННН риболов както в рамките на ЕС, така и извън него, ЕС защитава ресурсите, необходими за поминъка на хората, подкрепя развитието на законната риболовна промишленост и създава по-добри условия на равнопоставеност. ЕС постига

² За схемите на РОУР за документиране на улова вж. приложение V към Регламент (ЕО) № 1010/2009 на Комисията, ОВ L 280, 27.10.2009 г., стр. 1, което се отнася до схемите за документиране на улова, приети от РОУР и признати за съответстващи на изискванията на Регламента за ННН риболов.

³ За списъците на РОУР на кораби, извършващи ННН риболов, вж. част Б от приложението към Регламент (ЕС) № 468/2010 на Комисията, последно изменен с Регламент за изпълнение (ЕС) № 1296/2015 на Комисията, ОВ L 199/29.7.2015, стр. 12.

⁴ Вж. цел 14.4, достъпна на <https://sustainabledevelopment.un.org/sdgsproposal.html>

⁵ За подробния списък вж.: http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/international/rfmo/index_bg.htm

⁶ За подробния списък вж.: http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/international/rfmo/index_bg.htm

⁷ ОВ L 286, 29.10.2008 г., стр. 1.

⁸ Регламент (ЕО) № 1010/2009 на Комисията, ОВ L 280, 27.10.2009 г., стр. 1.

това чрез дейността си за повишаване на стандартите в управлението на рибарството както в трети държави, така и в държавите членки.

Освен политиката срещу ННН риболов ЕС е разработил и прилага набор от политики във връзка с устойчивото управление на други природни ресурси като дървения материал⁹ и дивата флора и фауна¹⁰.

Съгласно член 55 от Регламента за ННН риболов държавите членки са длъжни да представят на Комисията доклад относно прилагането на Регламента. Въз основа на тези доклади и на собствени наблюдения Комисията представя доклад на Съвета и на Европейския парламент.

Пет години след влизането в сила на Регламента за ННН риболов се наблюдават осезаеми резултати. В настоящото съобщение са представени накратко основните постижения по отношение на Регламента за ННН риболов¹¹. По-подробна статистическа информация относно прилагането на регламента в държавите членки във връзка с проверките и контрола на дейностите по разтоварване и трансбордиране; данните за сертификатите за улов; вноса, износа и реекспорта, както и използването на системи за информационни технологии (ИТ); прилагането на санкции; сътрудничеството; обучението и повишаването на осведомеността, може да бъде намерена в проучването относно състоянието на прилагането и изпълнението на Регламента за ННН риболов¹².

2. РЕГЛАМЕНТЪТ ЗА ННН РИБОЛОВ — ОСНОВНИ ПОСТИЖЕНИЯ

Борбата с ННН риболов е политически приоритет за ЕС през последните години. Борбата на ЕС с ННН риболов може да бъде разпределена в 4 взаимосвързани основни области на действие: сътрудничество с държавите членки; сътрудничество с трети държави; разследвания на кораби, за които се предполага, че извършват ННН риболов, и международно сътрудничество и сътрудничество със заинтересовани страни. Във всички посочени области вниманието на ЕС е насочено към създаване на условия за положителна промяна чрез структурни реформи по отношение на определянето на държави, предприятия или лица като крайна мярка.

2.1. СЪТРУДНИЧЕСТВО С ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ

➤ Държавите членки и техните задължения като държави на знамето

Два други важни законодателни акта на ЕС влязоха в сила едновременно с Регламента за ННН риболов: Регламентът за създаване на система за контрол¹³ и Регламентът относно

⁹ Вж. Плана за действие на ЕС за правоприлагане, управление и търговия в горския сектор (FLEGT) (достъпен на <http://www.euflegt.efi.int/flegt-action-plan>).

¹⁰ Вж. дейността на ЕС срещу незаконната търговия с дива флора и фауна, представена в Съобщението на Комисията до Съвета и Европейския парламент относно подхода на ЕС срещу трафика на екземпляри от дивата флора и фауна (COM(2014) 64 final от 7.2.2014 г.) и Работния документ на службите на Комисията: обобщение на отговорите от консултациите на заинтересованите страни относно подхода на ЕС срещу трафика на екземпляри от дивата флора и фауна (SWD(2014) 347 final от 26.11.2014 г.).

¹¹ Подробни правила на ЕС за борба с ННН риболов, включително правни документи, обяснения и материали за медиите, могат да бъдат намерени на http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/illegal_fishing/index_bg.htm

¹² http://ec.europa.eu/fisheries/documentation/studies/iuu-regulation-application/index_en.htm

¹³ ОВ L343, 22.12.2009 г., стр. 1.

разрешения за риболовни дейности¹⁴. Те доведоха до съществени реформи в системата на ЕС за контрол, гарантирайки отсъствието на дискриминация между корабите на ЕС, опериращи във водите на ЕС и корабите, опериращи във водите на трети държави. Комисията полага големи усилия за прилагането на трите регламента с цел да се гарантира, че държавите членки изпълняват задълженията си като държави на знамето, което се очаква и от трети държави.

➤ **Държавите членки и техните задължения като пристанищни държави**

Регламентът за ННН риболов предвижда стабилна рамка за държавите — членки на ЕС по отношение на прилагането на мерки на пристанищна държава с цел намаляване на вероятността от разтоварване директно в ЕС на продукти от ННН риболов. Съгласно Регламента за ННН кораби на трети държави имат достъп само до определени пристанища, като съществуват строги условия за използването на пристанищата от тези кораби. През 2012 г. и 2013 г. държавите — членки на ЕС извършиха инспекции на 1500 риболовни кораба в свои пристанища. При тези инспекции бяха установени редица нарушения, например свързани с грешки в декларациите за разтоварване, невярно отчетени данни в бордовия дневник, неизпълнение на мерки на пристанищна държава, включително неизпращане на предизвестие за влизане в пристанище или разтоварване без присъствието на инспектор.

Строгите инспекции на операциите по разтоварване и трансбордиране от кораби на трети държави в пристанища на ЕС доведоха до редица промени. Важен пример е пристанището Лас Палмас, където стриктният контрол от страна на испанските органи доведе до значително намаляване на разтоварванията на рибни продукти от дейности по ННН риболов.

➤ **Държавите членки и техните задължения като държави на пазара**

Регламентът за ННН риболов предоставя на държавите членки инструменти за контрол над вноса в ЕС, които им позволяват да наблюдават търговския поток към ЕС от риболовни дейности, извършвани извън водите на ЕС. Използването и обменът на данни, получени от сертификати за улов и търговска информация от органите на държавите членки, подобриха проверките на вноса. Тези сведения осигуряват надеждна основа за ефективен анализ на риска, позволявайки на органите да преценят, например, дали даден модел за извършване на внос е икономическа обосноваване от гледна точка на риболовната дейност. Ефективният анализ на риска е изключително важен предвид мащаба на вноса на рибни продукти: между 2010 г. и 2013 г. държавите членки са получили над 810 000 сертификати за улов и 108 000 декларации за преработка и са изпратили над 6400 искания за проверка.

Разпоредбите на Регламента за ННН риболов позволяват отказа на внос, ако при проверките, извършвани от държавите членки, се установи, че произходът на дадена пратка е от дейности по ННН риболов. От 2010 г. насам държавите членки са отказали над 200 пратки с внос. Основанията за отказ може да включват: подправени, невалидни, грешни или непълни сертификати за улов; нарушаване на мерките за опазване и управление на националните органи или на РОУР, включително квоти; незаконно трансбордиране по море; улов от риболовен кораб, който не е включен в списъка на корабите, които имат право да извършват дейност в района на съответната РОУР, както и неопазване на

¹⁴ ОВ L286, 29.10.2008 г., стр. 33.

сътрудничество или неадекватни действия, предприети от държавата на знамето, отговаряща за сертифицирането на улова.

С цел да се гарантира ефективен контрол, се подобри сътрудничеството в рамките на държавите членки между органите, участващи в граничния контрол, например митническите служби, службите по санитарен контрол и рибарство, които трябва да работят съвместно за защита на пазара на ЕС от продукти от ННН риболов.

➤ **Сътрудничество между държавите членки**

Регламентът за ННН риболов улеснява сътрудничеството между държавите членки в работата им по отношение на дейностите по ННН риболов. Системата за взаимопомощ позволява на държавите членки да се предупреждават взаимно при съмнения за операции с продукти от ННН риболов, като Комисията може да я използва за изпращане на предупреждения и информация до всички държави членки. От 2010 г. насам Комисията е изпратила над 160 съобщения в рамките на системата за взаимопомощ до органите на държавите членки, за да насочи техните мерки за контрол и проверки към рискови ситуации и да изиска извършването на разследвания на предполагаеми дейности по ННН риболов. Държавите членки обменят информация в случаите на отказ на пратки с внос и насочват действията за контрол над риболовни кораби, оператори и дейности за внос. Например подобни съобщения са изпратени на държави членки във връзка с неотговарящи на изискванията дейности на риболовни кораби на трети държави, опериращи в Западна Африка. Това доведе до налагането на глоби в размер на над 4,2 млн. евро от страна на различни крайбрежни държави. Друг конкретен пример беше свързан с подправени лицензи, предоставени от трета държава, което доведе до възстановяването от въпросната трета държава на лицензионни такси в размер на над 2 млн. евро.

2.2. СЪТРУДНИЧЕСТВО С ТРЕТИ ДЪРЖАВИ

Международната правна рамка установява задължението на всички държави да приемат подходящи мерки и да си сътрудничат за гарантиране на устойчиво управление на морските ресурси. Понятието „задължение като държава на знамето и като крайбрежна държава“ се утвърди трайно в международното право в областта на рибарството и понастоящем се счита за задължение за „дължима грижа“, представляващо задължение за полагане на максимални усилия и за извършване на всички възможни действия за предотвратяване на ННН риболов, което включва задължението за приемане на необходимите административни мерки и мерки по правоприлагане, чрез които да се гарантира, че риболовните кораби, плаващи под нейно знаме, нейните граждани или риболовните кораби, опериращи в нейни води, не извършват дейности, които нарушават приложимите мерки за опазване и управление на морските биологични ресурси, а в случай на нарушение сътрудничат с други държави, за да извършват разследвания и при необходимост да налагат санкции, които са достатъчни за възпиране на нарушения и лишаване на нарушителите от облагите от техните незаконни дейности, както и да провеждат консултации.

С Регламента за ННН риболов се въвеждат инструменти и се прилага методология за гарантиране, че всички държави изпълняват тези задължения по отношение на ННН риболов и управлението на рибарството. Благодарение на нотификациите на държавата на знамето, сертификатите за улов и процеса за определяне на несътруднически трети държави ЕС разполага с ефективен набор от инструменти за укрепване на борбата с ННН риболов в сътрудничество с трети държави в целия свят.

ЕС използва мерки за предотвратяване, възпиране и премахване на ННН риболов като инструмент за подпомагане на трети държави в преодоляването на проблеми при управлението на рибарството. ЕС има за цел да съдейства на трети държави, включително развиващи се държави, чрез диалог, сътрудничество и техническа помощ и помощ за развитие с цел укрепване на техните политики и инструменти и санкциониране по достатъчно възпиращ начин на нарушителите на правилата, подобряване на опазването и устойчивото използване на морските ресурси и предлагане на по-добри възможности на рибарските общности и честните оператори. През изминалите няколко години Комисията беше в състояние да окаже помощ на няколко трети държави за осъществяването на основни промени в политиките им в областта на рибарството, например чрез изменения в тяхното законодателство, изграждане на капацитет или подобро наблюдение, контрол и надзор. Тези държави се ангажираха с предприемането на реформи и приведоха управлението на своите риболовни отрасли в съответствие с действащите международни правни стандарти.

➤ **Подобряване на проследяването на вноса на морски рибни продукти**

Схемата за сертифициране на улова беше въведена с цел подобряване на проследяването на всички морски рибни продукти, с които се извършва търговия с ЕС по цялата производствена верига — от улова до крайния потребител. Схемата за сертифициране създава основа за сътрудничество с трети държави. Към настоящия момент 91 трети държави са нотифицирали своите компетентни органи съгласно Регламента за ННН риболов и прилагат схемата на ЕС за сертифициране на улова за износ за ЕС¹⁵.

Като част от процеса на оценка по отношение на трети държави, в сътрудничество с Европейската агенция за контрол на рибарството (EFCA), Комисията анализира извадка от сертификати за улов от трети държави с цел установяване на слабостите и недостатъците в техните системи за заверка. При поискване Комисията може в последствие да предостави обучение и съдействие за изграждане на капацитет на тези трети държави, гарантирайки трайни подобрения в техните системи за заверка на сертификатите за улов¹⁶. Освен това няколко трети държави въведоха съвременни ИТ системи за извършване на насрещни проверки на данните, необходими за заверка на сертификатите за улов, а някои държави въведоха и мерки на държава на пазара (например национални системи за сертифициране на улова) съгласно препоръката в МПД на ФАО.

➤ **Укрепване на управлението на рибарството чрез диалог**

Главната цел на политиката на ЕС за борба с ННН риболов е да работи съвместно с трети държави за стимулиране на промяна в поведението и укрепване на управлението на рибарството. Диалог може да се предприема след оценка на сведенията за спазването на изискванията от страна на съответната държава като държава на знамето, крайбрежна държава, пристанищна държава или държава на пазара, и на равнището на ангажираност в борбата с ННН риболов, като същевременно се взема под внимание общото равнище на развитие на държавата.

¹⁵ Списъкът на трети държави, които са нотифицирали компетентните органи съгласно Регламента за ННН улов, е достъпен на: http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/illegal_fishing/info/flag_state_notifications_en.pdf

¹⁶ Такива действия са извършени във Филипините, Кюрасао, Кабо Верде, Гана, Папуа-Нова Гвинея, Соломоновите острови и Корея.

До момента Комисията е започнала диалог с почти 50 държави. Чрез мисии и срещи процесът на диалог е довел до законодателни реформи в над 15 държави. Осезаемите резултати от това сътрудничество с трети държави включват по-добро управление, по-специално: преразгледано законодателство; приемане на национални планове за действие (НПД) в съответствие с МПД на ФАО за ННН риболов; засилени санкции; по-добро сътрудничество; координация и мобилизиране на различни компетентни органи и политическа ангажираност с борбата с ННН риболов на най-високо равнище. Процесът на диалог осигури рамка, посредством която държавите да засилят наблюдението, контрола и надзора (НКН) чрез подобро наблюдение на риболовните дейности, включително изисквания на системата за наблюдение на корабите (VMS) за националните флоти и флотите за далечно плаване и увеличаване на инспекциите и контрола.

➤ Предварително определяне („жълта карта“)

В случаите, когато диалогът с трета държава не е довел до преодоляване на установените недостатъци, Комисията уведоми съответната трета държава за риска да бъде определена като несътрудничаща държава в борбата с ННН риболов (**процедура за предварително определяне, член 32, т.нар. „жълта карта“**). За всеки от 18-те случая на предварително определяне Комисията предложи на държавата разработени специално за нея мерки за преодоляване на установените недостатъци в рамките на определен краен срок. Тази процедура създава рамка за сътрудничество с цел постигане на подобро управление на рибарството.

В работата си по отношение на случаите на предварително определяне, определяне, отмяна на предварително определяне и заличаване от списъка Комисията разчита предимно на проверка на мерките, предприети от трети държави, например по отношение на дейности по ННН риболов, извършвани от кораби, плаващи под знамето на съответната държава, дейности по ННН риболов, извършвани във водите на съответната държава (преработване и износ), пристанищни дейности, оценка на спазването на международни споразумения и актове с незадължителен характер, включително оценка на изпълнението на мерките на РОУР, инструментите за правоприлагане (включително проверка на въведената правна и административна рамка) и по-конкретно реакцията по отношение случаите на ННН риболов (включително степента на достатъчност на възпиращия ефект), както и статута на развиваща се държава.

Процедури за предварително определяне бяха образувани през ноември 2012 г. по отношение на Белиз, Камбоджа, Фиджи, Гвинея, Панама, Шри Ланка, Того и Вануату¹⁷; през ноември 2013 г. по отношение на Кюрасао, Гана и Корея¹⁸; през юни 2014 г. по отношение на Филипините и Папуа-Нова Гвинея¹⁹; през декември 2014 г. по отношение на Соломоновите острови, Тувалу, Сейнт Китс и Невис и Сейнт Винсът и Гренадини²⁰ и през април 2015 г. по отношение на Тайланд²¹.

На предварително определените държави, които отбелязаха напредък по отношение на предложените мерки, беше предоставено допълнително време за завършване на реформите според необходимостта. През юли 2013 г. Комисията удължи срока на статута на

¹⁷ ОВ С 354, 17.11.2012 г., стр. 1.

¹⁸ ОВ С 346, 27.11.2013 г., стр. 26.

¹⁹ ОВ С 185, 17.6.2014 г., стр. 2 и 17.

²⁰ ОВ С 447, 13.12.2014 г., стр. 6, 16 и 13, ОВ С 453, 17.12.2014 г., стр. 5.

²¹ ОВ С 142, 29.4.2015 г., стр. 7.

предварително определена държава по отношение на Фиджи, Панама, Шри Ланка, Того и Вануату въз основа на постигнатия към момента напредък, за да осигури достатъчно време за приемане на преразгледаните правни рамки и да извърши контрол над капацитета на техните риболовни отрасли в съответствие с международните изисквания. Същото удължаване на срока беше предоставено на Кюрасао, Гана и Корея през юли 2014 г., на Филипините и Папуа-Нова Гвинея през февруари 2015 г. и на Гана и Кюрасао през март 2015 г.

➤ **Определяне („червена карта“)**

В случаите, когато предварително определената държава не се е справила с разрешаването на проблемите във връзка с ННН риболов в съответствие с международните задължения, Комисията я определи като несътрудническа държава в борбата с ННН риболов (**процедура за определяне, член 31, т.нар. „червена карта“**) и предложи на Съвета да включи държавата в списъка на несътрудническите трети държави (**процедура за включване в списъка, член 33**). Определянето и последващото включване в списъка доведе до търговски мерки, включително забрана за внос на рибни продукти от несътруднически държави в ЕС и забрана за опериране на кораби на ЕС във водите на несътруднически държави.

Процедури за определяне бяха образувани през ноември 2013 г. по отношение на Белиз, Камбоджа и Гвинея²² и през октомври 2014 г. по отношение на Шри Ланка.²³ **Процедури за включване в списъка**, водещи до решения на Съвета за включването им в списъка на несътрудническите държави, бяха предприети през март 2014 г. по отношение на Белиз, Камбоджа и Гвинея²⁴ и през януари 2015 г. по отношение на Шри Ланка²⁵.

Вследствие на процедурата за определяне се прилагат разпоредбите на **член 18, параграф 1, буква ж)**, т. е. държавите членки отказват вноса на морски рибни продукти от определената трета държава, включени в сертификати за улов с дати на заверката от датата на влизане в сила на решението за изпълнение на Комисията. От датата на влизане в сила на решението за прилагане на Съвета процедурата за включване в списъка поражда действието на търговските мерки, предвидени в **член 38**, например забрана за внос; неприемане на сертификати за улов; забрана за покупка на риболовни кораби; забрана за риболовни кораби, плаващи под знамето на ЕС, да го сменят със знамето на несътрудническа държава; забрана за сключване на споразумения за чартиране на кораби; забрана за износ на риболовни кораби на ЕС; забрана за частни търговски споразумения с граждани на ЕС; забрана за съвместни риболовни дейности с ЕС; евентуално денонсиране на сключени двустранни споразумения или партньорства в областта на рибарството; и/или неприемане на преговори за сключване на двустранни споразумения или партньорства в областта на рибарството.

➤ **Отмяна на предварително определяне и заличаване от списъка („зелена карта“)**

Процесът на диалог продължава на всички етапи на процедурата. Когато предварително определени, определени или включени в списъка държави предприемат мерки за постигане на трайни подобрения в борбата с дейностите по ННН риболов, Комисията отменя статута

²² ОВ С 346, 27.11.2013 г., стр. 2.

²³ ОВ L 297, 15.10.2014 г., стр. 13.

²⁴ ОВ L 91, 27.3.2014 г., стр. 43.

²⁵ ОВ L 33, 10.2.2015 г., стр. 15.

на предварително определяне или предлага на Съвета да заличи държавата от списъка в зависимост от етапа на процедурата (т.нар. „зелена карта“).

През октомври 2014 г. Комисията отмени статута на предварително определяне на Фиджи, Панама, Того и Вануату вследствие на структурни реформи в управлението на рибарството и стабилни гаранции за ефективното осъществяване на тези реформи²⁶. През декември 2014 г. Съветът заличи Белиз от списъка на несътрудническите държави вследствие на преразглеждането на неговата система за управление на рибарството и въвеждането на конкретни мерки за борба с ННН риболов²⁷. През април 2015 г. Комисията отмени статута на предварително определяне на Корея и Филипините вследствие на основни структурни реформи в управлението на рибарството и стабилни гаранции за ефективното осъществяване на тези реформи²⁸.

➤ Подкрепа за трети държави

За да се постигне трайна промяна, често е налице необходимост от обучение и изграждане на капацитет.

Процесът за диалог във връзка с ННН риболов предвижда рамка за такова изграждане на капацитет и Комисията, често в сътрудничество с Европейската агенция за контрол на рибарството (EFCA), провежда подготвени специално за целта мероприятия за изграждане на капацитет по отношение на сертифицирането на улова и на инструментите и политиката за НКН за някои трети държави в отговор на конкретни искания. Специфичните мероприятия във връзка с ННН риболов допълват действията за изграждане на капацитет, изпълнявани от Комисията и EFCA с трети държави и международни организации в областта на рибарството, включително РОУР, в рамките на общата политика в областта на рибарството (ОПОР). Те включват използването на секторна подкрепа в рамките на Споразуменията за партньорство в областта на устойчивото рибарство (SFPA) между ЕС и трети държави, целяща укрепване на капацитетите за НКН и подобряване на управлението на рибарството на държавата партньор по споразумението²⁹.

Освен многобройните случаи на техническа помощ във връзка с финансиране на специфични действия на трети държави, над 55 развиващи се държави са получили техническа помощ от ЕС по две програми: програмата АСР FISH II за групата на държавите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн (АКТБ) в размер на 30 млн. евро и програмата „Околна среда и устойчиво управление на природните ресурси, включително на енергията“ в размер на 2 млн. евро. Целите на тези програми включват устойчиво и справедливо управление на рибарството в конкретните региони. Борбата с ННН риболов е неразделна част от няколко нови предложения за финансиране, които имат отношение към програми, насочени към продоволствената сигурност, както и програми, насочени към морската сигурност. Целта на действията на ЕС е да се прилага цялостен и междусекторен подход, засягащ всички проблеми, свързани с морската област, например ННН риболов, продоволствената сигурност, пиратството и въоръжените грабежи по море, транснационалната организирана престъпност и морския тероризъм, незаконната търговия,

²⁶ ОВ С 364, 15.10.2014 г., стр. 2.

²⁷ ОВ L 360, 17.12.2014 г., стр. 53.

²⁸ ОВ С 142, 29.4.2015 г., стр. 5, ОВ С 142, 29.4.2015 г., стр. 6.

²⁹ За двустранните споразумения с държави извън ЕС и сумите, предвидени за развитие на политиката в областта на рибарството, вж.:

http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/international/agreements/index_bg.htm

трафика на хора, контрабандата на мигранти, трафика на оръжия и наркотици, трафика на защитени видове от дивата фауна и флора и други незаконни морски дейности.

2.3. РАЗСЛЕДВАНИЯ НА КОРАБИ ЗА ПРЕДПОЛАГАЕМА ДЕЙНОСТ ПО ННН РИБОЛОВ

От 2010 г. насам Комисията е извършила разследвания на над 200 случая на предполагаем ННН риболов, извършен от кораби на 27 държави. Тези разследвания се основаваха на информация, събрана от Комисията или получена от държавите членки, трети държави и заинтересовани страни. Като пряко последствие от тези разследвания осем държави на знамето (Белиз, Бразилия, Коморските острови, Литва, Панама, Република Гвинея, Република Корея и Испания) и четири крайбрежни държави (Либерия, Република Гвинея, Сиера Леоне и Гвинея Бисау) са наложили санкции в размер на над 8 млн. евро под формата на глоби и такси на над 50 кораба. Тъй като тези санкции доведоха до налагането на глоби от страна на държави на знамето, крайбрежни държави или на двата вида държави, до момента не се е налагало включване на кораби в списъка на ЕС съгласно **член 27, параграф 1**. Същевременно Комисията насърчи засегнатите държави на знамето да предприемат административни и законодателни реформи, за да засилят контрола над дейностите на риболовните си флоти.

Тези разследвания са извършени предимно в области, в които дейностите по ННН риболов са най-разпространени и оказват най-тежко въздействие — не само върху морските ресурси, но и върху поминъка на местните общности. Работата беше насочена към случаите със съществено за ЕС измерение, към кораби, свързани с износ за ЕС, и кораби, контролирани от оператори от ЕС или плаващи под знамето на държави — членки на ЕС.

Осем РОУР поддържат или споделят списъци на кораби, за които е установено, че извършват или подпомагат ННН риболов в рамките на съответните области на конвенцията. Тези списъци представляват важни инструменти за контрол на държави на знамето или пристанищни държави, тъй като могат да се използват от инспектори за оповестяване на анализа на риска по отношение на пристанищните дейности или сертифицирането на улова. Всяка година, съгласно Регламента за ННН риболов, ЕС преобразува всички тези списъци в единен списък на ЕС за кораби, извършващи ННН риболов³⁰ съгласно **член 30**.

Риболовните кораби, включени в списъка на ЕС за кораби, извършващи ННН риболов, нямат право да извършват риболов във водите на държавите членки, да получават разрешения или да сключват споразумения за чартиране от държавите членки, да влизат в пристанища на ЕС, да бъдат снабдявани с провизии, гориво или да сменят екипаж, да участват в каквито и да е дейности с риболовни кораби, плаващи под знамето на държава — членка на ЕС, нямат право да внасят рибни продукти в ЕС, да издават сертификати за улов и да извършват износ или реекспорт на рибни продукти от ЕС.

³⁰ ОВ L 199, 29.7.2015 г., стр. 12—20.

3. МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО И СЪТРУДНИЧЕСТВО СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ

3.1. МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

ЕС не може да се бори с ННН риболов самостоятелно, международното сътрудничество е от основно значение за ускоряване на промяната в световен мащаб. ЕС подписа съвместни изявления относно борбата с ННН риболов със САЩ през септември 2011 г. и с Япония през юли 2012 г. ЕС е готов да сътрудничи по въпроси, свързани с ННН риболов, с всяка държава, която споделя неговите ценности за опазване и устойчиво използване на рибните ресурси.

Комисията оценява напредъка, постигнат от ФАО във връзка с разработването на глобален списък на риболовните кораби, корабите за хладилен транспорт и корабите за доставки. Намерението е чрез тази инициатива да се предостави информация за идентификацията на корабите и други съответни данни с цел да се осигури надежден и бърз начин за сравняване на данни с други източници. Комисията оказва принос за експертните консултации в рамките на ФАО във връзка с документирането на улова. Тя подкрепя използването на номера по ММО на кораби с бруто тонаж 100 или повече тона и приветства неотдавнашното одобряване на незадължителните насоки относно дейността на държавите на знамето от страна на Комитета по рибарство към ФАО.

Комисията работи в тясно сътрудничество с Интерпол. През 2013 г. Комисията стана наблюдател в Работната група по престъпления в областта на риболова, създадена в рамките на Програмата за престъпления спрямо околната среда на Интерпол. Съвместно с държавите членки Комисията подкрепя проекта SCALE на Интерпол — световна инициатива за установяване, противодействие и борба с престъпленията в областта на риболова.

3.2. СЪТРУДНИЧЕСТВО СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ

Както международното сътрудничество е от основно значение за борбата с ННН риболов, така е важно и ангажирането на всички други заинтересовани страни.

НПО изпълняват важна роля в борбата с ННН риболов чрез работата си във връзка с установяването и регистрирането на незаконните риболовни дейности, чрез насърчаване на лицата, отговорни за вземане на решения в целия свят, да включват въпроса за незаконните риболовни дейности в политическите програми и чрез работата си с широката общественост за повишаване на осведомеността относно значението на проблемите във връзка с ННН риболов. НПО често предоставят потвърдени сведения за дейности по ННН риболов, които могат да се използват от Комисията в различни разследвания.

Сътрудничеството с представители на отрасъла е важно, тъй като те имат водеща роля по отношение на изпълнението на Регламента за ННН риболов. Понастоящем представителите на отрасъла обръщат засилено внимание на всички компоненти на веригата на доставки, за да се гарантира, че в ЕС влизат рибни продукти единствено от законен риболов. Законните доставчици са облагодетелствани от тази промяна в политиката, а незаконните оператори са в губеща позиция. Въз основа на информацията, получена от отрасъла, пряко или чрез националните органи, Комисията беше уведомена за редица практически въпроси, които могат да бъдат разгледани, за да се повиши ефективността на Регламента за ННН риболов.

4. РЕГЛАМЕНТА ЗА ННН РИБОЛОВ — СЛЕДВАЩИ СЪПКИ

След петгодишен период на прилагане Регламентът за ННН риболов несъмнено е повлиял на риболовните дейности в целия свят. С него се установява постоянен механизъм за сътрудничество между ЕС и трети държави. Регламентът стимулира готовността на държавите членки и трети държави да подобрят изпълнението на международните си задължения като държави на знамето, крайбрежни държави, пристанищни държави или държави на пазара. Държавите членки и третите държави вече са наясно, че ползите от борбата с ННН риболов са конкретни и включват увеличаване на приходите за местния или държавния бюджет, приходи, които в противен случай не биха постъпили поради облагодетелстването на оператори, извършващи ННН риболов.

Във вътрешен план Комисията ще продължи да работи за усъвършенстване на въведените понастоящем системи и да опростява и осъвременява прилагането на Регламента за ННН риболов. Установени са редица технически подобрения, които могат да бъдат въведени въз основа на действащия правен текст. Целта е да се повиши икономическата ефективност на настоящата система, като се постигне опростяването ѝ чрез преминаване от система на хартиен носител към електронна система. Това ще увеличи проследимостта на операциите и ще защити системата от документни измами. По-конкретно, Комисията ще осъвремени схемата за сертифициране на улова чрез информационна система и ще създаде хармонизирана система за обмен и взаимни проверки на информацията в сътрудничество с ЕФСА. Новата информационна система ще позволи отстраняване на пропуските в контрола над вноса и по-добро наблюдение на общото използване на всеки отделен сертификат за улов, важащ за няколко пратки, като така се избягва „изпирането“ на пари чрез продукти от ННН риболов. Уеднаквеният анализ на риска ще допринесе за по-добра икономическа ефективност при контрола над сертификатите за улов и ще намали административната тежест за митническите органи на държавите членки. Тези подобрения ще се осъществят в периода 2015—2016 г.

Във външен план Комисията ще продължи да работи с трети държави чрез двустранно сътрудничество, диалог и официален процес в рамките на процедурите по определяне, предварително определяне и включване в списъка с цел преодоляване на установените проблеми във връзка с ННН риболов.

Комисията ще продължи да предлага техническа помощ и помощ за развитие на трети държави, за да преодолеят проблемите си във връзка с ННН риболов. Това може да бъде постигнато чрез целенасочени действия за изграждане на капацитет на администрациите на трети държави и чрез програмите на ЕС за помощ за развитие, като се установят нуждите на трети държави и възможните подходящи програми.

Освен това Комисията ще обмисли какви допълнителни действия следва да бъдат предприети на международно равнище срещу ННН риболов в контекста на нейните усилия за подобряване на международното управление на океаните³¹.

И накрая следва да се отбележи, че Комисията е представила предложение за съгласуване на Регламента за ННН риболов с новите правила в Договора за функционирането на

³¹ Вж. Обществена консултация на Европейската комисия относно международното управление на океаните: http://ec.europa.eu/dgs/maritimeaffairs_fisheries/consultations/ocean-governance/index_bg.htm

Европейския съюз³². Предстои този процес да бъде разгледан от Европейския парламент и Съвета.

³² Вж. Предложение за РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА за изменение на Регламент (ЕО) № 1005/2008 на Съвета за създаване на система на Общността за предотвратяване, възпиране и премахване на незаконния, недеклаиран и нерегулиран (ННН) риболов, COM/2012/0332 final — 2012/0162 (COD), достъпно на <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?qid=1439200039646&uri=CELEX:52012PC0332>